

ВПЛИВ КОМПЛЕКСНОЇ ТРЕНІНГОВОЇ ПРОГРАМИ НА РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ САМООЦІНКИ В СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Марківської Ірини

Самооцінка студентами досягнутих у процесі навчання результатів є важливим стимулом навчання. Вони можуть сприяти формуванню мотиву, який тісно пов'язаний з інтересом до учіння, почуттям задоволення від успіхів, радістю від подолання труднощів і досягнення мети. Самооцінка дозволяє встановити відповідність досягнутих у процесі навчання результатів поставленим цілям і завданням навчання, відзначити власні успіхи, виявити недоліки у навчальній роботі, встановити причини відхилень, проектувати нові завдання [1 – 3].

Метою тези є дослідження впливу комплексної тренінгової програми на розвиток професійної самооцінки студентів у ЗВО.

Дослідження ефективності комплексно-тренінгової програми (КТП) щодо формування самооцінки майбутніх фахівців ЗВО здійснювалося на основі результатів чотирьох методик: Дембо–Рубінштейна, О. Моткової, Т. Лірі та С. Будассі. Основна увага приділялася впливу КТП на становлення професійної самооцінки студентів. У процесі дослідження було проаналізовано індивідуально-психологічний компонент, що охоплює особистісні якості, уявлення про себе, рівень домагань та міжособистісні стосунки.

Результати формуючого експерименту показали позитивну динаміку: середній бал в експериментальній групі зріс на 9,52, а якість знань – на 28,96%, тоді як у контрольній групі – лише на 0,98 бала і 0,67% відповідно. Графічні дані підтверджують ефективність КТП: зростання показників високого та достатнього рівнів і зменшення низьких, що свідчить про позитивний вплив програми на самооцінку, мотивацію та успішність студентів. занесено в таблицю 1.

Таблиця 1

**Динаміка успішності студентів контрольної та експериментальної груп
із впровадженням КТП**

Групи	ЕК	Результати розвитку самооцінки студентів								СБ	ПСБ	ЯЗ у%	ПЯЗ
		Низький рівень (Н) [35 – 59]		Середній рівень (С) [60 – 73]		Достатній рівень (Д) [74 – 89]		Високий рівень (В) [90 – 100]					
		К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%				
КГ	ВК	38	25,5	78	52,35	31	20,81	2	1,34	65,03	0,98	22,15	0,67
	ПК	32	21,48	83	55,70	31	20,81	3	2,01	66,01		22,82	
ЕГ	ВК	40	27,59	80	55,17	24	16,55	1	0,69	63,8	9,52	17,24	28,9 6
	ПК	5	3,45	73	50,34	61	42,07	6	4,14	73,32		46,21	

Позначення до таблиці: КГ – контрольна група; ЕГ – експериментальна група; ЕК – етапи контролю; ВК – вступний контроль; ПК – підсумковий контроль; СБ – середній бал; ПСБ – приріст середнього балу; ЯЗ – якість знань; ПЯЗ – приріст якості знань

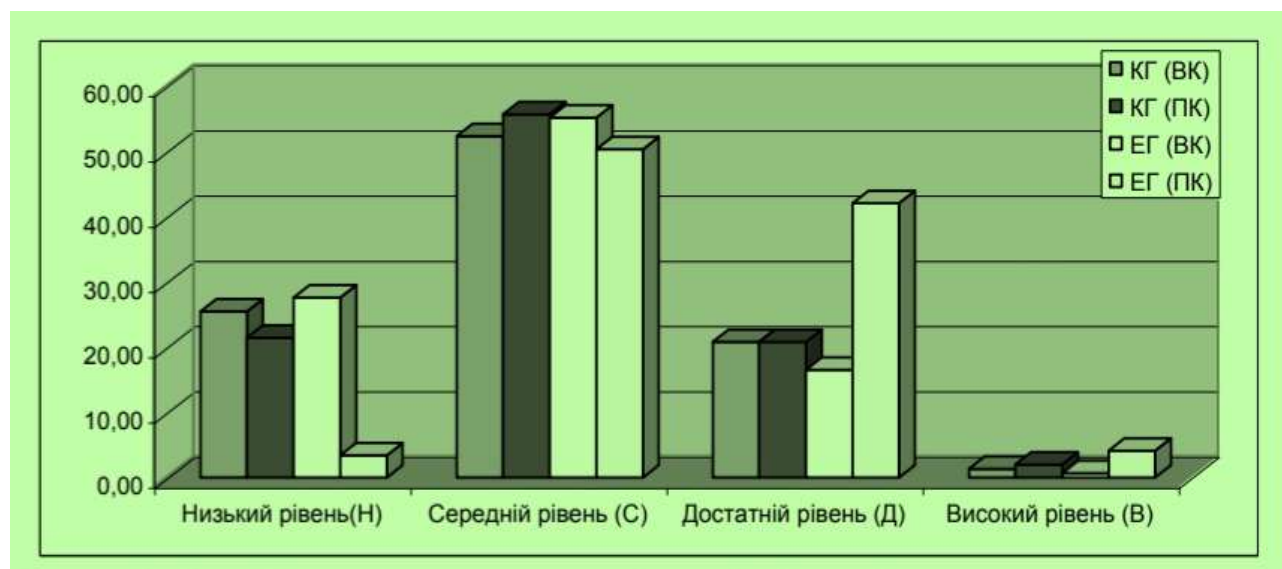
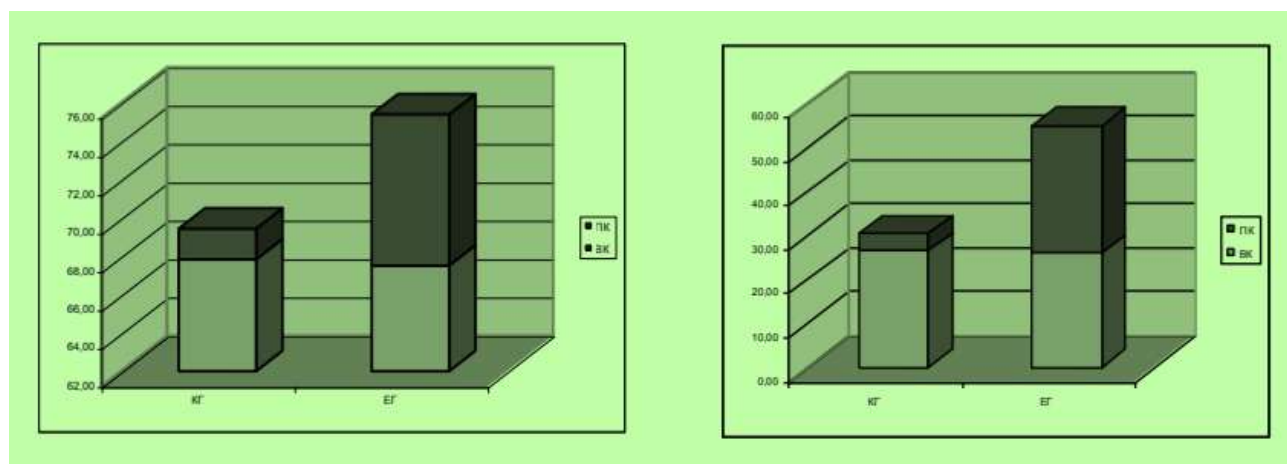

Рис. 1. Динаміка показників рівнів розвитку самооцінки в майбутніх фахівців під час навчання у ЗВО за результатами впровадження КТП

Проаналізувавши узагальнені результати рівнів сформованості самооцінки в майбутніх фахівців під час навчання у ЗВО, робимо висновок, що в експериментальних групах студентів відсоткові значення до початку та після завершення експериментального дослідження зазнали суттєвих змін. На 28,96%

збільшилася кількість студентів із достатнім і високим рівнями самооцінки за професійними ознаками щодо рівня домагань. Порівняння результатів після завершення експерименту між експериментальною та контрольною групами дає такі результати за рівнем домагань: різниця у прирості середнього балу студентів становить 6,13 бала (рис.2 а), у прирості якості знань 25,09 % (рис. 2 б).

а.

б.

Рис. (а, б). Графічне представлення результатів експерименту за показниками рівня домагань

На констатувальному етапі експерименту рівні самооцінки в експериментальній (ЕГ) і контрольній (КГ) групах були майже однаковими. Після впровадження КТП на формувальному етапі в ЕГ спостерігалось зростання високого та достатнього рівнів самооцінки (до 7,76% і 47,24%), а низький рівень зменшився до 2,07%. У КГ ці зміни були менш вираженими. Середній бал самооцінки зріс на 6,13 у ЕГ, а якість знань – на 25,09%. Зменшення дисперсії, щільності розподілу та стандартного відхилення в ЕГ свідчить про стабільність і вирівнювання рівня знань студентів.

Таким чином, аналіз узагальнених результатів формування відповідного рівня самооцінки в майбутніх фахівців під час навчання у ЗВО, підтверджених за допомогою методів математичної статистики (значення t-критерію Стьюдента), дає підстави стверджувати про ефективність навчання та виховання за розробленою в дослідженні психокорекційною програмою.

Самооцінка й оцінка інших не обов'язково мають збігатися, але повинні оголошуватись на спільних зустрічах, аналізуватись та обговорюватись. Студент не може бачити себе очима викладача. Тому різні точки зору повинні бути викладені та обговорені. Таким чином можна усунути непорозуміння, вузькі місця та труднощі в оцінюванні. Крок за кроком майбутні психологи мають учитися оцінювати власну компетентність, реагувати у відповідь, сприймати оцінку інших та обговорювати її. Завдяки такому покроковому підходу до самооцінки студенти відповідним чином сприймають оцінку інших [2].

Таким чином, вплив на становлення самооцінки в студента під час навчання у ЗВО найбільш продуктивно здійснювати через відповідну йому провідну діяльність. З переходом до нового вікового періоду самооцінка збагачується різним змістом, змінює структуру у зв'язку зі зміною типу провідної діяльності.

Вплив комплексної тренінгової програми на розвиток професійної самооцінки в студентської молоді виявився ефективним і статистично значущим. У результаті впровадження КТП спостерігається зростання рівня адекватної самооцінки, підвищення мотивації до професійного самовдосконалення, покращення якості навчальної діяльності та емоційної стабільності студентів. Позитивна динаміка показників у експериментальній групі підтверджує, що системна психотренінгова робота сприяє формуванню впевненості у власних силах, розвитку реалістичного рівня домагань і готовності до професійної самореалізації.

Список використаних джерел

1. Візнюк І., Долинний С. Organization of Social and Pedagogical Work With Children and Young People in the Territorial Community. Розвивальний потенціал сучасної соціальної роботи: методологія та технології. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2022. С. 24-26.
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Офіційне Інтернет-представництво Президента України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення 02.11.2025).